

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

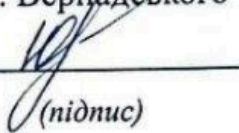
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ЛЮДИНОЦЕНТРИСТСЬКИЙ ПІДХІД В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ»**

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (доктор філософії)

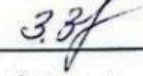
галузь знань	08 Право <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність: (спеціалізація):	081 Право <i>(код і назва спеціальності (або спеціалізації))</i>
освітня програма	«Право» <i>(назва освітньої програми)</i>
форма навчання	денна <i>(денна / заочна)</i>

РОЗРОБНИК силабусу доктор юридичних наук, професор кафедри державно-правових і гуманітарних наук Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Юрій ЛУЦЕНКО
(підпис)

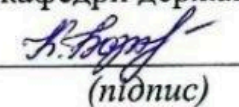
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри державно-правових і гуманітарних наук

Протокол № 2 від 04.09.2025 року

Завідувач кафедри Зореслава ЗАХОЖАЙ
(підпис)

Гарант освітньо-наукової програми

д.ю.н, доцент, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних наук

Катерина БОРТНЯК
(підпис)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Людиноцентристський підхід в забезпеченні діяльності органів юстиції, ВК 13
2. Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	Рік навчання 2-й. Семестр 2-й
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	Денна ф.н.: 4 кредити, 120 год., у т.ч.: лекцій - 16 год., семінарів - 16 год., самостійна робота – 88 год.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік
6. Інформація про консультації	1 год./тиждень за графіком консультацій
7. Мова викладання	Українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Луценко Юрій Васильович, доктор юридичних наук, професор кафедри державно-правових і гуманітарних наук.
9. Контактна інформація викладача	yurylutsenko@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Курс "Людиноцентристський підхід в забезпеченні діяльності органів юстиції" є важливим для підготовки фахівців у галузі права, оскільки він охоплює ключові аспекти діяльності органів юстиції, їх значущість у правовій системі держави, а також ключове місце людини в цій системі.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою дисципліни є формування у студентів глибокого розуміння принципів, механізмів та актуальних проблем застосування людинцентристського підходу в забезпеченні діяльності органів юстиції, а також розвиток навичок аналізу та застосування правових норм в національній правовій системі. Цілі вивчення дисципліни: - Ознайомлення з теоретичними засадами людинцентристського підходу в державному управлінні; - Формування розуміння принципів та механізмів діяльності органів юстиції. - Розвиток навичок самостійного дослідження та аналізу правових актів. - Формування компетентностей для професійної діяльності в умовах євроінтеграційних процесів.

Формат проведення дисципліни	Використовуються лекції-повідомлення, в т.ч. з презентаціями, бесіди і дискусії на семінарах, індивідуальні дослідження, заняття-конференції, перегляд і аналіз відеоматеріалів. У разі роботи в дистанційному режимі використовуються навчальне середовище Google Classroom і програми електронної комунікації Meet . Поточна комунікація з викладачем здійснюється через соціальну мережу Viber, Telegram .
------------------------------	--

5. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контроль знань	Кількість годин
<p>Модуль 1. Теоретичні засади адаптації законодавства України до права ЄС.</p> <p>Тема 1. Людиноцентристській підхід і методологічна основа в діяльності державних органів.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Основні підходи до розуміння феномена людиноцентризму в державному управлінні. — Історичний розвиток теорій людиноцентристського підходу як наряду наукових досліджень та навчальної дисципліни. <p>Семінарське заняття: Сучасні концепції людиноцентристського підходу.</p>	Лекція + семінар		4
<p>Тема 2. Адміністративні послуги держави.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття публічних і адміністративних послуг. - Класифікація державних та адміністративних послуг. - Конституційні засади надання адміністративних послуг в Україні <p>Семінарське заняття: Законодавче врегулювання порядку і стандартів надання адміністративних послуг.</p>	Лекція + семінар	усне опитування	4

<p>Тема 3. Адміністративна діяльність публічних Органів влади. Сучасний стан та перспективи розвитку диджиталізації адміністративних послуг.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Модель публічно-правових відносин. — Контроль та облік як чинники забезпечення правопорядку. — Сучасний стан та пріоритетні напрями диджиталізації адміністративних послуг. — Диджиталізація у сфері систематизації персональних даних. <p>Семінарське заняття: Державні електронні реєстри</p>	<p>Лекція + семінар</p>	<p>усне опитування</p>	<p>4</p>
<p>Тема 4. Принципи взаємодії влади та громадянського суспільства у контексті публічної політики</p> <ul style="list-style-type: none"> — Сучасні підходи до розуміння публічної політики. — Інформаційні механізми публічної політики. — Нормативне регулювання механізмів комунікації громадськості та владних структур. <p>Семінарське заняття: Громадянське суспільство як суб'єкт публічної політики.</p>	<p>Лекція + семінар</p>	<p>усне опитування</p>	<p>4</p>
<p>Модуль 2. Міністерство юстиції України та його структура.</p> <p>Тема 5. Міністерство юстиції України</p> <ul style="list-style-type: none"> — Правове регулювання діяльності. — Напрями діяльності. — Структура Міністерства юстиції України. <p>Семінарське заняття: Науково-дослідні інститути судових експертів</p>	<p>Лекція + семінар</p>	<p>усне опитування</p>	<p>4</p>

<p>Тема 6. Органи нотаріату.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правове регулювання. - Напрями діяльності. - Приватні та державні нотаріуси. <p>Семінарське заняття: Особливості здійснення нотаріальної діяльності</p>	Лекція + семінар	усне опитування	4
<p>Тема 7. Органи реєстрації нормативних актів та Актів громадянського стану.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Правове регулювання. — Напрями діяльності. — Шляхи розвитку та вдосконалення. Діджиталізація. <p>Семінарське заняття: Особливості реєстрації нормативних актів</p>	Лекція + семінар	усне опитування	4
<p>Тема 8. Державна виконавча служба</p> <ul style="list-style-type: none"> — Правове регулювання. — Напрями діяльності. — Особливості виконання судових рішень <p>Семінарське заняття: Взаємодія Державної виконавчої служби з судовими та правоохоронними органами</p>	Лекція + семінар	усне опитування	4
			16 / 16

3. Індивідуальне завдання:

1. Реалізація указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Проаналізуйте стратегічні цілі, що пропонуються Стратегією сталого розвитку «Україна–2030».

Використання яких інструментів реалізації поставлених цілей передбачено Стратегією?

Розкрийте механізми, які можуть сприяти досягненню операційної цілі №7, що полягає у здійсненні забезпечення доступу до правосуддя і захисту прав для всіх.

Визначте проблемний вимір дотримання вектора відповідальності в умовах сучасності.

За якими векторами активно впроваджуються реформи в Україні зараз? Як можуть виникнути ризики під час реалізації положень Стратегії сталого розвитку «Україна–2030»?

2. Дослідження «Концепції адміністративно-правової реформи»

Проаналізуйте заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні стосовно: системи органів виконавчої влади; організації державної служби; територіального устрою та системи місцевого самоврядування.

Які засоби організаційного, правового, кадрового, фінансово-економічного, інформаційного, науково-просвітницького забезпечення було впроваджено?

На усунення яких недоліків організації територіального устрою та системи місцевого самоврядування спрямована Концепція адміністративної реформи?

Які етапи трансформації територіального устрою та системи місцевого самоврядування було визначено Концепцією? Чи були вони реалізовані у запропонованій послідовності?

Які поставлені завдання, висвітлені у Концепції, вже було реалізовано? Який результат їх реалізації?

3. Дослідження Проекту Закону України «Про публічний порядок»

Проаналізуйте зміст Проекту Закону України «Про публічний порядок».

Визначте позитивні риси та недоліки Проекту Закону України «Про публічний порядок».

Запропонуйте шляхи їх усунення.

Охарактеризуйте проблемний та перспективний вимір прийняття та реалізації цього законопроекту.

Підготуйте експертний висновок Проекту Закону України «Про публічний порядок».

Завдання:

1. Опрацюйте теоретичний матеріал з обраної теми, використовуючи підручники, наукові статті, законодавчі акти та інші джерела.

2. Проаналізуйте нормативно-правове забезпечення діяльності Міністерства юстиції України та його органів. Визначте основні досягнення, проблеми та перспективи.

3. Оцініть сучасний стан адміністративно-правової реформи в Україні. Які позитивні та негативні наслідки можна спостерігати?

4. Запропонуйте шляхи удосконалення процесу запровадження людиноцентричного підходу в забезпеченні діяльності органів юстиції України. Які конкретні кроки можна зробити для прискорення та підвищення ефективності цього процесу?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Тематика індивідуальних завдань підібрана таким чином, щоб нею можна було охопити всю основну проблематику курсу.

Призначення індивідуальних дослідницьких робіт – надати студентові можливість активно застосувати знання в галузі методології курсу, отримані насамперед із лекційного курсу, а також сформувати чи розвинути вміння й навички проведення самостійних досліджень з історичної проблематики (хоча б на основі використання лише наукової літератури). Тому тематика й охоплює проблеми, відносно мало вивчені науковцями.

Кожен студент обирає собі окрему тему. Виконання різними студентами робіт на одну й ту ж тему не дозволяється.

Індивідуальна робота повинна мати обсяг 12-15 сторінок рукописного тексту й бути виконана з дотриманням цілої низки **вимог**, у більшості своїй аналогічних вимогам, що висуваються до всіх наукових робіт.

Вона має включати в себе, крім правильно оформленого титульного листа, такі обов'язкові розділи: план, вступ, основну частину, висновки та список використаних джерел та літератури.

План може бути короткий (основна частина складається із 3-4-х пунктів) або розгорнутий (в основній частині пункти включають і підпункти).

Вступ повинен містити пояснення актуальності обраної студентом теми (хоча б тієї чи іншої актуальності для самого студента), визначення мети та обґрунтування завдань дослідження. Останні мають так чи інакше відповідати планові роботи.

В основній частині питання мають викладатися в повній відповідності до плану роботи. Обов'язково слід давати заголовки розділам роботи (природно, вони мають бути аналогічними питанням основної частини в плані роботи).

Висновки (1-2 сторінки) мають узагальнювати результати проведеного дослідження.

У списку використаних джерел та літератури мають бути вказані лише ті роботи, які дійсно використовувались, зокрема, на них є посилання в самій роботі. Слід вказати не лише автора, назву книги (статті), місце та рік видання, а й загальну кількість сторінок у кожній праці.

Крім зазначених загальних вимог обов'язковим є дотримання **технічних вимог**, які найбільше впливатимуть і на оцінку. По-перше, на всі наведені в самостійній роботі факти, описи подій та явищ, думки тих чи інших авторів, цитати тощо, почерпнуті з джерел чи літератури, мають робитися підрядкові бібліографічні посилання у формі виносів унизу сторінки з зазначенням автора, назви роботи (при першому посиланні – також місця й року видання книги) і конкретної сторінки, звідки взято матеріал. Відсутність посилань вказуватиме на “присвоєння” студентом чужих матеріалів, адже посилання не робляться тільки на власні думки. По-друге, в самостійній роботі студента мають бути використані не менше 3-х різних публікацій (бажано набагато більше), причому, матеріал із різних праць повинен використовуватись одночасно (“упереміш”), що повинні засвідчити й посилання. Інакше кажучи, студент має навчитися самостійно досліджувати саму проблему, критично оцінюючи й відбираючи певний матеріал із чужих праць, а не інертно відтворювати чужі думки.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

1. Людиноцентристська ідеологія як основа реформування українського адміністративного права
2. Концепція людиноцентризму в адміністративному праві: передумови виникнення, зміст та нормативна основа.
3. Еволюція адміністративного права України.
4. Адміністративна реформа для людини. Науково-практичний нарис. 2001. 72 с.
5. Вплив ідеї людиноцентризму на зміст адміністративного права.
6. Концепція людиноцентризму у сучасній доктрині адміністративного права.
7. Міністерство юстиції України як орган що забезпечує державну правову політику.
8. Органи Міністерства юстиції України та їх діяльність в державній правовій політиці.
9. Органи нотаріату та їх сучасний розвиток в адміністративно-правовій реформі.
10. Органи реєстрації Актів громадського стану.
11. Державна виконавча служба та її еволюція в сучасному розвитку адміністративного права.
12. Служба громадянства та реєстрації фізичних осіб системі органів Міністерства юстиції України.
13. Науково-дослідні інститути судових експертиз: сучасність та розвиток.

5. Технічне та програмне забезпечення (обладнання)

У звичайному режимі навчання вивчення навчальної дисципліни має бути можливість приєднання кожного здобувача до навчального середовища **Google Classroom**, де розміщуються навчальні матеріали, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень.

У режимі дистанційного навчання має бути можливість приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Meet (для занять у режимі відеоконференцій). Аспірант повинен самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету та про наявність необхідного обладнання (ноутбук, персональний комп'ютер, або мобільний пристрій з підключенням до Інтернет) для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,

- виконання завдань самостійної роботи,
 - проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.
- Програмне забезпечення – стандартне для освітньої сфери.

6. Політики дисципліни

Заняття (лекційні, семінарські, практичні) проводяться аудиторно або (при обмеженні відвідування університету) в форматі Online. Аспіранти мають особисто відвідувати заняття. На заняттях в Online форматі віконця мають бути відкритими. Аспіранти виконують завдання особисто. Переписування чужих текстів і видавання їх за власні роботи (плагіат) не допускається. Такі роботи не зараховуються, а студенти попереджаються про наступний недопуск до складання заліку в поточному навчальному році.

Система вимог щодо дотримання принципів академічної доброчесності, етики, дедлайну, відвідування занять, відпрацювань пропущених занять:

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в Online режимі за погодженням із викладачем дисципліни.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачі вищої освіти мають право скласти екзамен (залік) автоматично, у випадку, якщо впродовж семестру такі здобувачі набрали 90-100 балів.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання підсумкового оцінювання
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

7. Система оцінювання та вимоги.

Мінімальні бали	2	2	2	2	2	2	2	2
-----------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Критерії оцінювання роботи на семінарі (Табл.3)

Таблиця 3

Критерій	Бали
Активна участь у дискусії, аргументовані відповіді	1
Аналіз наукових джерел та нормативно-правових актів	1
Виконання практичного або аналітичного завдання	2
Обґрунтованість висновків, науковий рівень відповіді	1
Разом за одне заняття	5

Шкала оцінювання : національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	A	відмінне виконання
80-89	зараховано	B	вище середнього рівня
75-79	зараховано	C	загалом хороша робота
66-74	зараховано	D	непогано
60-65	зараховано	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незараховано	FX	необхідне перескладання
0-29	незараховано	F	необхідне повторне вивчення курсу

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Авер'янов В. Б. Реформування українського адміністративного права: необхідність оновлення науково-теоретичних засад. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених. Сімферополь, 2005. Ч. 1. С. 24–30.
3. Адміністративна деликтологія: сучасна модель відповідальності посадових осіб органів публічної влади : навч. посіб. / С. В. Петков, Н. О. Армаш, Є. Ю. Соболь. Київ : КНТ, 2015. 153 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина : академічний курс : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Золота миля, 2013. 840 с..
5. Петков С. В. Поділ правопорушення (delictum) за ступенем суспільної небезпеки на проступок та злочин у контексті реформування кримінальної юстиції. Публічне право. 2020. № 1 (32). С. 72–84. DOI: <https://doi.org/10.37374/2020-37-07>.
6. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV.

- Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36. Ст. 446.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
 8. Настюк В. Я., Белевцева В. В., Лемешко О. М. Корупція, відповідальність, компроміс: адміністративні та кримінально-правові аспекти : монографія. Харків : Право, 2010. 152 с.
 9. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за ред. С. В. Петкова. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 264 с.
 10. Закон України «Про публічні електронні реєстри» № 1907-IX/ Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, № 11, ст.27
 11. Адміністративна реформа в Україні https://arm.navs.edu.ua/books/adm_reform/nm/rozdil_2.html

Додаткові

1. Kalnysh Y., Kuprii T. Human-centric paradigm as a fundamental principle of the development of public administration. Multidisciplinary Scientific Journal. 2024.
2. Vdovichen V. Conceptualization of human-centrism in public administration. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2025.
3. Synyegubov O. Principles of human-centred digital justice. Вісник Харківського національного університету. Серія: Право. 2025.
4. Dunayev I. Human agency vs artificial intelligence and decentralized platforms: challenges for public administration. Digital Governance Journal. 2025.
5. OECD. Governance Infrastructure for People-Centred Justice Systems. Paris : OECD Publishing, 2025.
6. Oxford Insights. Human-Centred Public Services Index. Oxford, 2022.
7. Шаульська Г. М. Взаємообумовлений розвиток публічного управління та громадянського суспільства на засадах людиноцентризму в Україні : дис. ... д-ра наук з держ. управління. Львів, 2024.
8. Юридична енциклопедія / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ, 1998. Т. 4. 672 с.
9. Bortnyak K. V. Experience of administrative and legal support for control and supervision. Amazonia Investiga. 2023. Vol. 12, № 63. P. 289–298. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.27>.
10. Bortnyak K. V. Administrative reforms in Eastern Europe: a comparative legal analysis. Cuestiones Políticas. 2021. Vol. 39, № 69. P. 814–831.
11. Бортняк К. В. Теоретичне осмислення контрольно-наглядової функції держави в сфері науки. Академічні візії. 2022. Вип. 14. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/224>.
12. Бортняк К. В. Ліцензування як інструмент контрольно-наглядової діяльності держави в сфері науки. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2022. Вип. 34. С. 317–323.
13. Бортняк В. А., Бортняк К. В., Петков С. В. Державна служба в Україні: напрями розвитку в контексті європеїзації. Право і суспільство. 2023. № 2. Т. 2. С. 393–397.
14. Бортняк К. В., Макарова Т. П. Сучасний стан адміністративно-правової системи соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2024. Т. 74, № 2. С. 130–139.

Інформаційні інтернет-ресурси:

1. Веб-сайт Міністерства юстиції України. – URL: <https://minjust.gov.ua/>
2. Веб-сайт Законодавство України. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>